

Referenční knihovník/knihovnice (kód: 72-007-M)

Autorizující orgán:	Ministerstvo kultury
Skupina oborů:	Publicistika, knihovnictví a informatika (kód: 72)
Týká se povolání:	Referenční knihovník
Kvalifikační úroveň NSK - EQF:	4

Odborná způsobilost

Název	Úroveň
Orientace v nakladatelské politice v ČR	4
Orientace v aktuálně vydávaných titulech	4
Orientace v základních elektronických informačních zdrojích	4
Poskytování bibliografických a rešeršních služeb v knihovnách s lokální a regionální působností	4
Poskytování výpůjčních služeb v knihovnách s lokální a regionální působností (včetně meziknihovních)	4
Evidence, katalogizace a adjustace v knihovnách s lokální působností	4
Ovládání automatizovaného knihovního systému v relevantních modulech	4
Vyhledávání bibliografických a faktografických informací a jejich ověřování	4
Formální a obsahová analýza textu, rychlé čtení	4
Odborná komunikace se čtenáři, uživateli a zákazníky v knihovnách	4

Platnost standardu

Standard je platný od: 21.10.2022 do: 17.01.2027

Organizační a metodické pokyny

Pokyny k realizaci zkoušky

Autorizovaná osoba informuje, které doklady musí uchazeč předložit, aby zkouška proběhla v souladu s platnými právními předpisy.

Před zahájením vlastního ověřování musí být uchazeč seznámen s pracovištěm a s požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP) a požární ochrany (PO). Zdravotní způsobilost není vyžadována.

Kritéria jsou ověřována praktickým předvedením, písemným a ústním ověřením.

Pro praktické předvedení a písemné ověření je nutné, aby měl uchazeč k dispozici počítač zapojený v síti internet a dostupný textový editor. Schopnost práce s počítačem a orientace v síti internetu je jednou z prověřovaných obecných kompetencí.

Během zkoušky je prověřována i znalost odborné terminologie. Terminologie používaná při zadávání úkolů i jejich hodnocení musí být v souladu s aktuální terminologií, jak ji uvádí Česká terminologická databáze knihovnictví a informační vědy (TDKIV) vytvářená Národní knihovnou České republiky.

V oblasti knihovnických a informačních služeb a provozu je nutné, aby konkrétní zadání i hodnocení respektovalo aktuální znění platných legislativních norem, zejména Občanský zákoník, č. 40/1964 Sb., Trestní zákoník, č. 40/2009 Sb., zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, zákon č. 257/2001 Sb., o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb (knihovní zákon) včetně věcně příslušných vyhlášek v platném znění, zákon č. 37/1995 Sb., o neperiodických publikacích, ve znění pozdějších předpisů a zákon č. 46/2000 Sb., o právech a povinnostech při vydávání periodického tisku a o změně některých dalších zákonů (tiskový zákon), ve znění pozdějších předpisů.

V oblasti katalogizace je nutné, aby konkrétní zadání i hodnocení respektovalo aktuální katalogizační standardy, které určuje Národní knihovna České republiky. V případě, že se prověřuje znalost bibliografického záznamu v rozsahu MARC21 (MACHINE-READABLE CATALOGING) formátu, pracuje se v rámci ověření pouze v rozsahu polí stanovených standardem „minimální záznam pro souborný katalog“, který stanovuje Národní knihovna České republiky.

Při vyhledávání digitalizovaných děl v digitálních knihovnách je uchazeči při ověření kompetence dostupný jeden titulní list monografického díla vydaného na území ČR a v českém jazyce. Uchazeč prokazuje v rámci tohoto ověření orientaci v digitálních knihovnách budovaných českými institucemi.

Autorizovaná osoba připraví pro zkoušku sadu různých druhů dokumentů. Celkově se bude jednat o 300 dokumentů, z nichž bude vybráno pro zkoušku 30 dokumentů. Při výběru dokumentů je nutné připravit, není-li uvedeno výslovně jinak, aktuálně vydané dokumenty (vydané maximálně pět let před realizací zkoušky) a zohlednit specifika katalogizačně obtížných dokumentů. Zároveň je nutné zařadit do souboru pouze takové dokumenty, které jsou součástí fondů knihoven s lokální působností.

Soubor pro zkoušku musí být připraven v těchto strukturách:

20 % beletrie pro dospělé

15 % beletrie pro děti

15 % naučná literatura pro dospělé

10 % naučná literatura pro mládež

8 % jazyková učebnice

8 % turistický nebo cestovní průvodce

4 % mapa

4 % jazykový slovník

4 % audiokniha (volitelně CD, DVD, online)

4 % hudebnina (volitelně notová partitura, zpěvník)

4 % pokračující dílo vydané v posledních pěti letech (min. rozsah 3 díly)

4 % pokračující dílo vydávané kontinuálně od roku 1970 (pro účely zkoušky pouze vybrané ročníky z aktuálně vydané produkce)

Z hlediska jazykového musí soubor obsahovat:

70 % dokumentů v českém jazyce

10 % dokumentů v anglickém jazyce

10 % dokumentů v dalších jazycích Evropské unie

10 % dokumentů ve slovenském jazyce

Z hlediska formy se musí jednat o:

80 % dokumentů v papírové formě

20 % dokumentů v elektronické formě (volitelně CD, DVD, online)

Z hlediska náročnosti katalogizace se musí jednat o:

- 20 % dokumentů s více než dvěma původci (fyzická osoba či korporace)
- 30 % dokumentů vydaných v rámci edice
- 50 % dokumentů vybere autorizovaná osoba libovolně

Pro ověření kompetence Orientace v aktuálně vydávaných titulech budou pro splnění kritérií vybírány dokumenty vydané v České republice a zemích Evropské unie. Pro ověření kompetence Orientace v nakladatelské politice v České republice písmeno a) připraví autorizovaná osoba soubor 30 publikačních profilů předních českých nakladatelství, z nichž bude pro účely zkoušky vybráno 5. Pro ověření kompetence Orientace v aktuálně vydávaných titulech připraví autorizovaná osoba soubor 5 dokumentů.

Pro ověření kompetence Orientace v základních elektronických informačních zdrojích, písmena a) a b) připraví autorizovaná osoba seznam webových adres portálů z prostředí veřejného internetu a národních elektronických informačních zdrojů, které mohou být předmětem zkoušky. Z tohoto seznamu budou pro účely zkoušky vybrány pro kritérium a) jeden zdroj a pro kritérium b) tři zdroje. Pro ověření kritéria c) vyhledává uchazeč v Souborném katalogu ČR nebo v centrálních knihovních portálech. Za klíčové údaje pro vyhledání monografie se považuje jméno autora, název knihy, část názvu knihy, ISBN (International Standard Book Number, mezinárodní standardní číslo knihy). Při ověřování kritéria je nutné zadat dva různé typy klíčových údajů směřujících ke dvěma různým monografiím. Výběr příkladů se musí pohybovat v rámci aktuální knižní produkce vydané nejdéle dvacet let zpětně.

Pro ověření kompetence Vyhledávání bibliografických a faktografických informací a jejich ověřování je nutné připravit 100 kopií titulních stránek českých monografií a pokračujících děl vydaných v různých obdobích 19., 20. a 21. stol. v této struktuře:

- 70% monografických zdrojů
- 30% pokračující zdrojů

Z hlediska chronologického se musí jednat o titulní listy dokumentů

- 10% dokumentů vydaných v letech 1850 – 1900
- 10 % dokumentů vydávaných v letech 1901 – 1950
- 20 % dokumentů vydávaných v letech 1951 – 2010
- 60 % dokumentů vydaných 2010 – a novějších

Pro zkoušku musí být každé chronologické hledisko zastoupeno nejméně jedním titulním listem.

Uchazeč není předem informován o tom, jaké konkrétní dokumenty budou vybrány.

Jednotlivé dokumenty je možné využít opakovaně v různých okruzích otázek. Seznam dokumentů využitelných pro ověření konkrétního kritéria je součástí přípravy zkoušky. Tam, kde jsou tyto dokumenty při zkoušení využity, je u části zkoušky uvedeno, kolik dokumentů má být k ověření kompetence předloženo.

Ověřování kritérií praktickým předvedením může mít písemnou formu nebo formu praktického předvedení určité činnosti; v tomto případě po zadání uchazeč činnost provádí a zároveň komentuje a zdůvodňuje postup práce. Všechna kritéria, která jsou ověřována formou praktického předvedení, simulují reálnou činnost v práci referenčního knihovníka.

Každé praktické předvedení je dle váhy hodnoceno stupnicí 80 nebo 100 nebo 120 bodů, uchazeč může získat polovinu, tedy 40 nebo 50 nebo 60 bodů za průběh práce, rychlost a přesnost pracovních postupů, a maximálně 40 nebo 50 nebo 60 bodů za výsledek. U kritérií, která jsou ověřována ústním a písemným ověřením, se hodnotí věcná správnost výsledků, obsah textu a úroveň vyjadřování. Hodnocení je stanoveno dle váhy na 100 nebo 120 bodů, správnost výsledků i písemné a ústní vyjadřování je hodnoceno současně.

Kritérium je splněno, pokud za něj uchazeč získá alespoň 50 % možných bodů.

Součástí protokolu o zkoušce je záznam o ústní zkoušce s vyznačením toho, do jaké míry byly tyto požadavky naplněny. U ověření praktickým předvedením je v záznamu u zkoušky rozepsáno bodové hodnocení podle dílčích kritérií, u ústního nebo písemného ověření je uveden celkový počet bodů.

Hodnocení

Orientace v nakladatelské politice v ČR

- a) praktické předvedení, 100 bodů
 - b) – d) praktické předvedení po 80 bodech, celkem 240 bodů
- Celkem 340 bodů

Orientace v aktuálně vydávaných titulech

- 2x praktické předvedení po 80 bodech, celkem 160 bodů
- Celkem 160 bodů

Orientace v základních elektronických informačních zdrojích

1x praktické předvedení a ústní ověření, 100 bodů

1x ústní ověření, 100 bodů

1x praktické předvedení, 100 bodů

Celkem 300 bodů

Poskytování bibliografických a rešeršních služeb v knihovnách s lokální a regionální působností

6x praktické předvedení po 120 bodech, celkem 720 bodů

1x ústní ověření, 120 bodů

Celkem 840 bodů

Poskytování výpůjčních služeb v knihovnách s lokální a regionální působností (včetně meziknihovních)

4x ústní ověření po 120 bodech, celkem 480 bodů

2x praktické předvedení po 120 bodech, celkem 240 bodů

Celkem 720 bodů

Evidence, katalogizace a adjustace v knihovnách s lokální působností

2x písemné ověření po 120 bodech, celkem 240 bodů

1x ústní ověření, 100 bodů

Celkem 340 bodů

Ovládání automatizovaného knihovního systému

a) 1x ústní ověření, 120 bodů

b) 1x ústní ověření, 80 bodů

Celkem 200 bodů

Vyhledávání bibliografických a faktografických informací a jejich ověřování

5x praktické předvedení po 100 bodech, celkem 500 bodů

Celkem 500 bodů

Formální a obsahová analýza textu, rychlé čtení

3x praktické předvedení po 80 bodech, celkem 240 bodů

Celkem 240 bodů

Odborná komunikace se čtenáři, uživateli a zákazníky v knihovnách

1x praktické předvedení, 120 bodů

2x ústní ověření po 120 bodech, celkem 240 bodů

Celkem 360 bodů

Celkově může uchazeč získat 4000 bodů. **Pro úspěšné splnění zkoušky je potřeba dosáhnout alespoň 75% úspěšnosti, tj. 3000 bodů.**

Autoři standardu

Autoři kvalifikačního standardu

Kvalifikační standard profesní kvalifikace připravila SR pro kulturu, ustavená a licencovaná pro tuto činnost HK ČR a SP ČR.

Na tvorbě se dále podílely subjekty zastoupené v pracovní skupině:

Svaz knihovníků a informačních pracovníků ČR (SKIP)

Národní knihovna ČR

Národní technická knihovna

Ústav informačních studií a knihovnictví FF UK v Praze

Zemědělská a potravinářská knihovna ÚZEI

Městská knihovna Kutná Hora

Knihovna Kroměřížska

Univerzitní knihovna ZČU

Jihočeská vědecká knihovna